

Predmet C-99/24 [Chmieka]ⁱ

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

7. veljače 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Rejonowy w Koszalinie (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

31. siječnja 2024.

Tužitelj:

G.M.K.-Z.B.M.

Tuženik:

S.O.

Broj spisa: [omissis]

RJEŠENJE

31. siječnja 2024.

Sąd Rejonowy w Koszalinie w I Wydziale Cywilnym (Općinski sud u Koszalinu, I. građanski odjel, Poljska) u sastavu: [omissis]

nakon što je na raspravi zatvorenoj za javnost održanoj u Koszalinu razmotrio

predmet **povodom tužbe** G.M.K.-Z.B.M. u K.

protiv S.O.

u pogledu plaćanja,

ⁱ Naziv ovog predmeta je izmišljen i ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

odlučio je:

1. Na temelju članka [omissis] prekinuti postupak u predmetu.
2. Uputiti Sudu Europske unije zahtjev za prethodnu odluku iz priloga koji je sastavni dio ovog rješenja.

(sudac [omissis])

ZAHTEJEV ZA PRETHODNU ODLUKU

Sud koji upućuje zahtjev:

Sąd Rejonowy w Koszalinie (Općinski sud u Koszalinu)

u sastavu: [omissis]

Broj predmeta suda koji upućuje zahtjev [omissis]

Stranke glavnog postupka i njihovi zastupnici:

Tužitelj: G.M.K.-Z.B.M. u K. koji zastupa pravni zastupnik [omissis].

Tuženica: S.O. koju zastupa pravni savjetnik [omissis] i odvjetnik [omissis]

Sadržaj prethodnih pitanja:

1. Treba li članak 66. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima tumačiti na način da „pokretanje sudskog postupka” znači da tužitelj podnosi tužbu u predmetu ili da tuženik podnosi zahtjev za ponovno ispitivanje tog predmeta nakon njegova pravomoćnog okončanja?

Ovisno o odgovoru na navedeno pitanje:

2. Treba li odredbe poglavlja II. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima,

ili podredno, treba li odredbe poglavlja II. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima

tumačiti na način da osoba koja ima domicil u državi članici može biti tužena pred sudovima druge države članice u predmetu koji se odnosi

na plaćanje naknade za izvanugovorno korištenje nekretnine koja se nalazi u toj drugoj državi članici?

Predmet glavnog postupka i relevantne činjenice

- 1 Općina G.M.K. podnijela je 15. ožujka 2013. Sādu Rejonowom w Koszalinie (Općinski sud u Koszalinu) tužbu protiv osoba T., S., M. i Sz. O. za plaćanje naknade za izvanugovorno korištenje općinskog objekta koji se nalazi u Koszalinu (Republika Poljska) nakon isteka ugovora o najmu. Tužitelj je naveo adresu boravišta svih tuženika u Poljskoj. U predmetu je izdan platni nalog koji je na adresi u Poljskoj preuzela jedna tuženica u ime svih ostalih tuženika. Platni nalog nije osporen i utvrđeno je da je pravomoćan i izvršiv.
- 2 Dopisom upućenim sudu koji upućuje zahtjev osoba S.O. podnijela je 7. srpnja 2023. prigovor protiv platnog naloga i zahtijevala ponovno ispitivanje predmeta te da se odbije tužba od 15. ožujka 2013. koja je podnesena protiv nje. Tuženica je istaknula nenadležnost poljskog suda i navela da od 2007. ima boravište isključivo u Kraljevini Nizozemskoj te da nikada nije sklopila ugovor o najmu tog objekta s općinom.
- 3 Tužitelj G.M.K. tvrdi da su tuženici tako usko pravno povezani da ih je brže saslušati i o predmetu u pogledu plaćanja odlučiti zajedno. Svi su tuženici u rodu i zajedno su živjeli u tužiteljevu objektu. Ugovor o najmu tog objekta sklopila je 1994. isključivo osoba T.O. (majka svih tuženika). Ugovor o najmu raskinula je osoba T.O. i 2007. naloženo je iseljenje svih tuženika iz tog objekta.

Nacionalni propisi

- 4 Članak 18. stavak 1. Ustave z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Zakon od 21. lipnja 2001. o zaštiti prava stanara, općinskom stambenom fondu i izmjenama Građanskog zakonika):

Osobe koje koriste objekt bez prava na najam dužne su do iseljenja iz objekta svaki mjesec plaćati naknadu.

- 5 Članak 505. Kodeksa postępowania cywilnego (Zakonik o građanskom postupku):

Stavak 1. Tuženik može podnijeti prigovor protiv platnog naloga.

Stavak 2. Platni nalog prestaje važi u dijelu koji se osporava prigovorom. Prigovor samo jednog od sutuženika u pogledu istog tužbenog zahtjeva i jednog ili nekih od prihvaćenih tužbenih zahtjeva dovodi do toga da nalog prestaje važi samo u odnosu na njih.

Pravo Europske unije

- 6 Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima:

Članak 66. stavak 1. Ova se Uredba primjenjuje samo na sudske postupke koji su pokrenuti, na [javne] isprave koje su formalno sastavljene ili registrirane te na sudske nagodbe koje su potvrđene ili sklopljene na dan ili nakon 10. siječnja 2015.

Članak 5. stavak 1. Osobe koje imaju domicil u državi članici mogu biti tužene pred sudovima druge države članice, samo na temelju pravila iz odjeljaka 2. do 7. ovog poglavlja.

Članak 7. Osoba s domicilom u državi članici može biti tužena u drugoj državi članici: [...]

[2.] u stvarima povezanim s deliktima ili kvazideliktima pred sudom mjesta [u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi];

Članak 8. Osoba koja ima domicil u državi članici, može također biti tužena:

- 1. ako je ona jedan od više tuženika, pred sudom mjesta u kojem jedan od njih ima domicil, ako su tužbeni zahtjevi međusobno tako usko povezani da ih je brže za saslušati i o njima odlučiti zajedno, kako bi se izbjegla opasnost od proturječnih sudskih odluka koje bi nastale u odvojenim postupcima;*

Članak 24. Sljedeći sudovi države članice imaju isključivu nadležnost, neovisno o domicilu stranaka:

- 1. u postupcima čiji su predmet stvarna prava na nekretninama ili najam/zakup nekretnina, sudovi države članice u kojoj se nekretnina nalazi.*

- 7 Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima:

Članak 3. stavak 1. Protiv osoba s domicilom u državi članici može se podnijeti tužba pred sudovima druge države članice samo na temelju pravila iz odjeljaka 2. do 7. ovog poglavlja.

Članak 5. Osoba s domicilom u državi članici može u drugoj državi članici biti tužena: [...]

- 3. u stvarima koj[e] se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte, pred sudovima u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi;*

Članak 6. Osoba s domicilom u državi članici može biti tužena:

1. *ako je ona jedan od više tuženika, i pred sudom u mjestu u kojemu bilo koja od tuženih osoba ima domicil, pod uvjetom da su tužbe toliko usko povezane da ih je bolje obrađivati zajedno kako bi se izbjegla opasnost donošenja nepomirljivih sudskih odluka u odvojenim postupcima;*

Članak 22. *Sljedeći sudovi imaju isključivu nadležnost, bez obzira na domicil:*

1. *u postupcima čiji su predmet stvarna prava na nekretnine ili najam nekretnina, sudovi države članice u kojoj se nekretnina nalazi.*

Potreba za tumačenjem prava Unije

- 8 U trenutačnoj fazi sudskog postupka Sąd Rejonowy w Koszalinie (Općinski sud u Koszalinu) treba odlučiti o prigovoru tuženice S.O. u pogledu nenadležnosti poljskog suda. Tužitelj tvrdi da je poljski sud nadležan i da je pravilno tumačenje odredbi o tome od ključne važnosti za niz predmeta povezanih s namirivanjem stambenih potreba stanovnika općine. Ako se utvrdi da je prigovor opravdan, sud će odbiti tužbu općine od 15. ožujka 2013. i postojat će pravna osnova za obustavu ovrhe protiv tuženice.
- 9 Spor se odnosi na zahtjev za plaćanje naknade za to što je tuženica S.O. u spornom razdoblju od 2011. do 2012. koristila općinski objekt u Koszalinu (Republika Poljska). Tuženica u tom trenutku nije imala nikakvo pravo na taj objekt. Tuženica je ranije stanovala u spornom objektu kao dijete zajedno s majkom koja je sklopila ugovor o najmu tog objekta. Nakon što je općina raskinula najam, poljski sud naložio je iseljenje cijele tuženičine obitelji. Općina tvrdi da obitelj nije napustila objekt unatoč nalogu za iseljavanje. Međutim, tuženica S.O. tvrdi da se 2007. trajno preselila u Kraljevinu Nizozemsku. U dosadašnjem postupku utvrđeno je da je, kada je tužitelj 15. ožujka 2013. podnio tužbu i kada je tuženica 7. srpnja 2023. podnijela prigovor, tuženica S.O. imala boravište u Kraljevini Nizozemskoj.
- 10 Zahtjev za plaćanje naknade za korištenje tuđe nekretnine građanski je postupak i obuhvaćen je materijalnim područjem primjene:
 - Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima te
 - Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima.
- 11 Kao prvo, sporno je koja se od tih uredbi primjenjuje u predmetu s obzirom na njihov vremenski doseg. U skladu s člankom 66. stavkom 1. Uredbe br. 1215/2012, [o]va se Uredba primjenjuje samo na sudske postupke koji su pokrenuti [...] na dan ili nakon 10. siječnja 2015.

- 12 Dvojbe se odnose na to treba li se pojam „pokretanje postupka” odnositi na dan kada je općina G.K. podnijela tužbu u pogledu plaćanja protiv tuženice (15. ožujka 2013.) ili na dan kada je tuženica podnijela prigovor (7. srpnja 2023.) u okviru zahtjeva za ponovno ispitivanje predmeta.
- 13 Nadalje, ovisno o odgovoru na prvo pitanje u pogledu toga koja se uredba primjenjuje u predmetu, treba analizirati pravila o nadležnosti iz te uredbe. Odredbe obiju uredbi u tom pogledu imaju isti tekst.

Utvrđivanje pravila o nadležnosti za navedeni predmet zahtijeva da se ispita:

- 14 Kao prvo, članak 7. točka 2. Uredbe br. 1215/[2012] (odnosno članak 5. točka 3. Uredbe br. 44/2001). Treba razmotriti predstavlja li stanovanje u tuđem objektu bez pravne osnove nakon isteka ugovora o najmu koji daje pravo na korištenje tog objekta delikt ili kvazidelikt.

U skladu s poljskim pravom, na temelju Zakona o zaštiti prava stanara, stanovanje u tuđem objektu bez pravne osnove ne predstavlja delikt. U odluci od 7. prosinca 2007. u predmetu III CZP 121/07 Sąd Najwyższy (Vrhovni sud, Poljska) naveo je: „Iznesena utvrđenja ne omogućuju da se odgovornost iz članka 18. stavaka 1. do 3. Zakona o zaštiti prava stanara smatra odgovornošću za delikt. Odustajanje od krivnje kao pretpostavke za odgovornost u tim odredbama ne omogućuje da se činjenična stanja obuhvaćena njihovim hipotezama kvalificiraju kao delikti u smislu članka 415. Građanskog zakonika, a ne može ih se svesti pod druge odredbe Građanskog zakonika o štetnim događajima. Također ne postoji osnova za to da se smatra da iste odredbe određuju posebnu vrstu delikta [...]”.

Međutim, u presudi od 25. ožujka 2021. u predmetu C-307/19 Sud Europske unije presudio je da pojam „[stvari] povezan[e] s deliktima ili kvazideliktima”, u smislu članka 7. točke 2. Uredbe br. 1215/2012, obuhvaća svaki zahtjev koji je usmjeren na utvrđivanje tuženikove odgovornosti i koji nije povezan sa „stvarima povezanim s ugovorom”, u smislu članka 7. točke 1. podtočke (a) te uredbe, s obzirom na to da se ne temelji na pravnoj obvezi koju je osoba slobodnom voljom preuzela prema drugoj osobi (t. 83. i navedena sudska praksa).

- 15 Kao drugo, članak 8. točka 1. Uredbe br. 1215/212 (odnosno članak 6. točka 1. Uredbe br. 44/2001). Treba ispitati je li tužbe u pogledu plaćanja takve naknade protiv svih članova obitelji, koji su nekad zajedno živjeli u objektu, bolje rješavati zajedno kako bi se izbjegla opasnost od donošenja proturječnih sudskih odluka u odvojenim postupcima. Pritom su, u skladu s poljskim pravom, za plaćanje odgovorne samo osobe koje se stvarno koriste objektom. Ne postoje odredbe kojima se predviđa solidarna odgovornost svih članova obitelji. Stoga je moguće donošenje različitih odluka u odnosu na svakog člana obitelji ovisno o utvrđenju je li se u razdoblju obuhvaćenim tužbom doista koristio spornim objektom. Čini se da se to protivi mogućnosti primjene te odredbe kao osnove za nadležnost.
- 16 Kao treće, članak 24. točka 1. Uredbe br. 1215/212 (odnosno članak 22. točka 1. Uredbe br. 44/2001). Treba razmotriti predstavlja li zahtijevanje plaćanja naknade

za korištenje tuđeg objekta bez pravne osnove nakon isteka ugovora o najmu koji daje pravo na korištenje tog objekta postupak čiji su predmet „stvarna prava na nekretninama” ili „najam nekretnina”. Čini se da to tumačenje treba odbiti s obzirom na presudu Suda od 3. listopada 2013. u predmetu C-386/12.

- 17 Ako se nijedna od prethodno navedenih odredbi ne može primijeniti, u skladu s člankom 5. stavkom 1. Uredbe br. 1215/212 (odnosno člankom 3. stavkom 1. Uredbe br. 44/2001) u predmetu neće postojati nadležnost, što će opravdati odbijanje tužbe od 15. ožujka 2013.

(sudac [*omissis*])

RADNI DOKUMENT